

Vplivi in vloge prostoživečih živali v premenah malodonosnih in vrstno spremenjenih gozdov

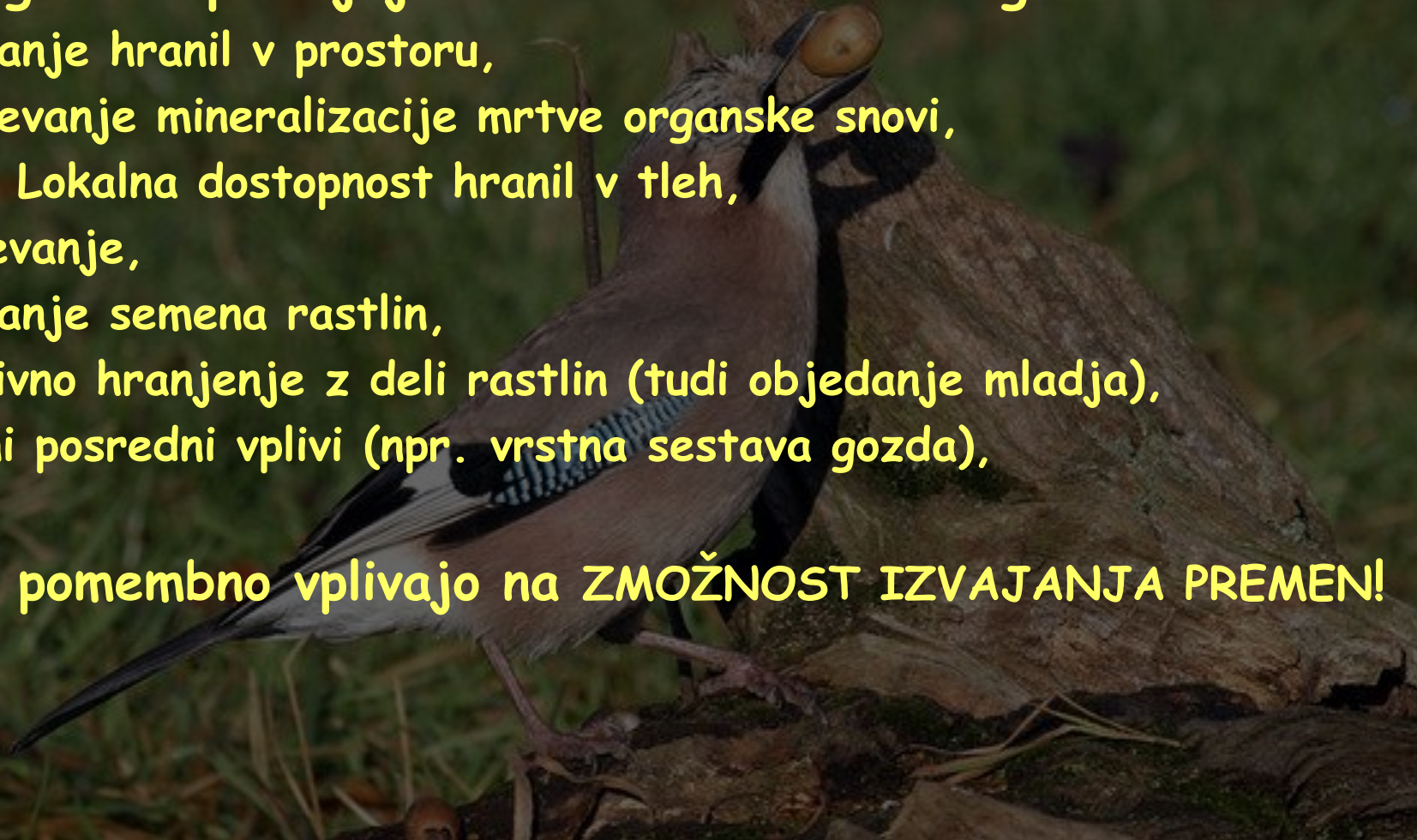

OZADJA

Živali v gozdu opravljajo številne ekološke vloge:

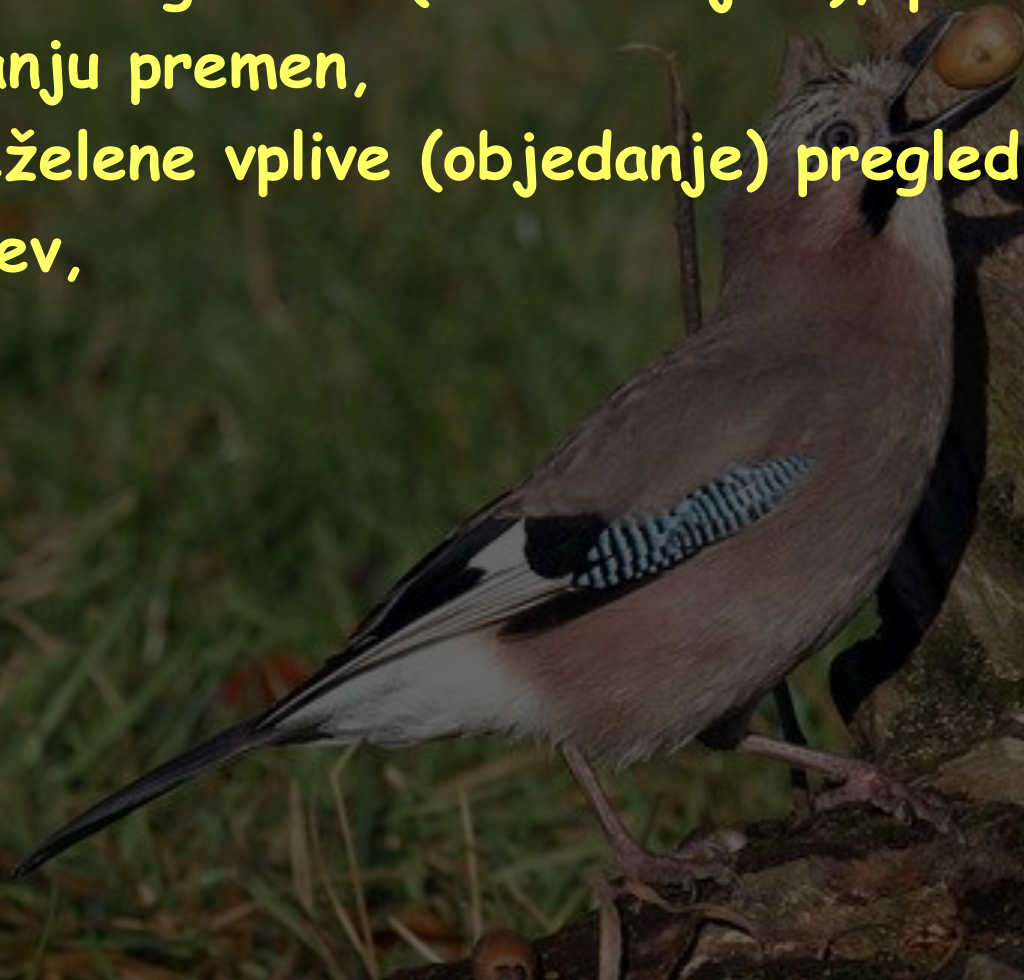
- Prenašanje hranil v prostoru,
- Pospeševanje mineralizacije mrtve organske snovi,
 - ⇒ Lokalna dostopnost hranil v tleh,
- Opraševanje,
- Prenašanje semena rastlin,
- Selektivno hranjenje z deli rastlin (tudi objedanje mladja),
- Številni posredni vplivi (npr. vrstna sestava gozda),

⇒ Lahko pomembno vplivajo na ZMOŽNOST IZVAJANJA PREMEN!

NAMENI:

- Pregled vlog živali (zlasti divjadi), pomembnih pri izvajanju premen,
- Za neželene vplive (objedanje) pregled ukrepov za omilitev,

ZOOHORIJA = prenos semena rastlin (s strani živali)

Primeri anemohornih (levo)in zoothornih (desno) vrst.
Relativna pogotnost slednjih upada od ekvatorja proti poloma in pri nas znaša 0-60 ~ 30 %.

TIPI ZOOHORIJE:

endozohorija

epizohorija

sinzohorija

Nekaj značilnosti zoohorije drevesnih vrst

- Dva tipa: endozoohorija (npr. sorbusi, prunus) in sinzoohorija (npr. hrasti, kostanj)
- Ključne živalske skupine pri endozoohoriji ptice, male in velike zveri, pri sinzoohoriji ptice, mali glodavci
- Razdalja disperzije v splošnem odvisna od velikosti območja aktivnosti raznašalske vrste živali (odvisna od TM, trofičnega nivoja, termoregulacije)
- V splošnem večje disperzijske razdalje pri endozoohornih vrstah

POSREDNI UČINKI

- ritje, odgrinjanje ruše, hranjenje z vrstami, ki zastirajo mladje (npr. divji prašič, vendar nima enoznačnih vplivov)

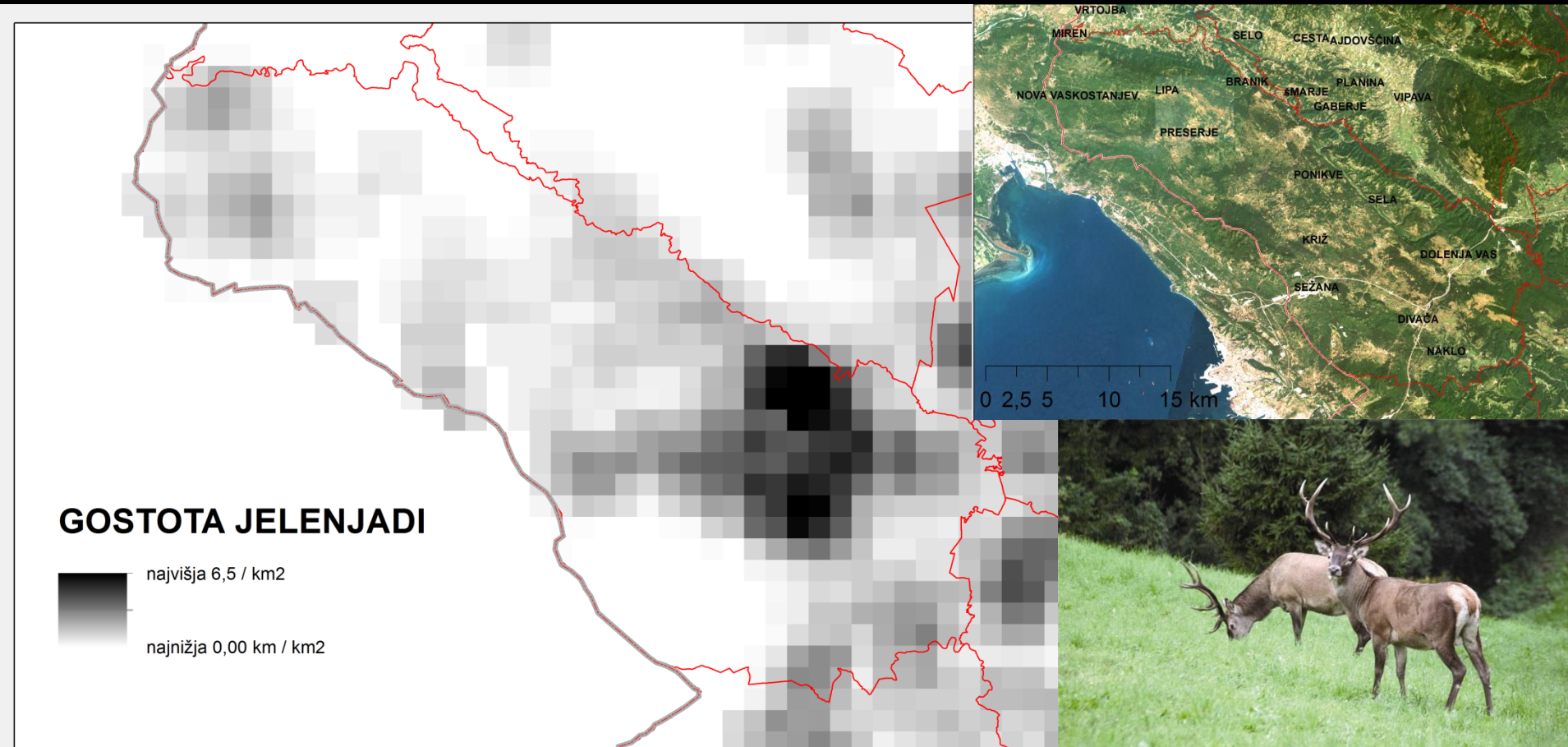
POSREDNI UČINKI

- ritje, odgrinjanje ruše, hranjenje z vrstami, ki zastirajo mladje (npr. srnjad na najbogatejših rastiščih z robido)

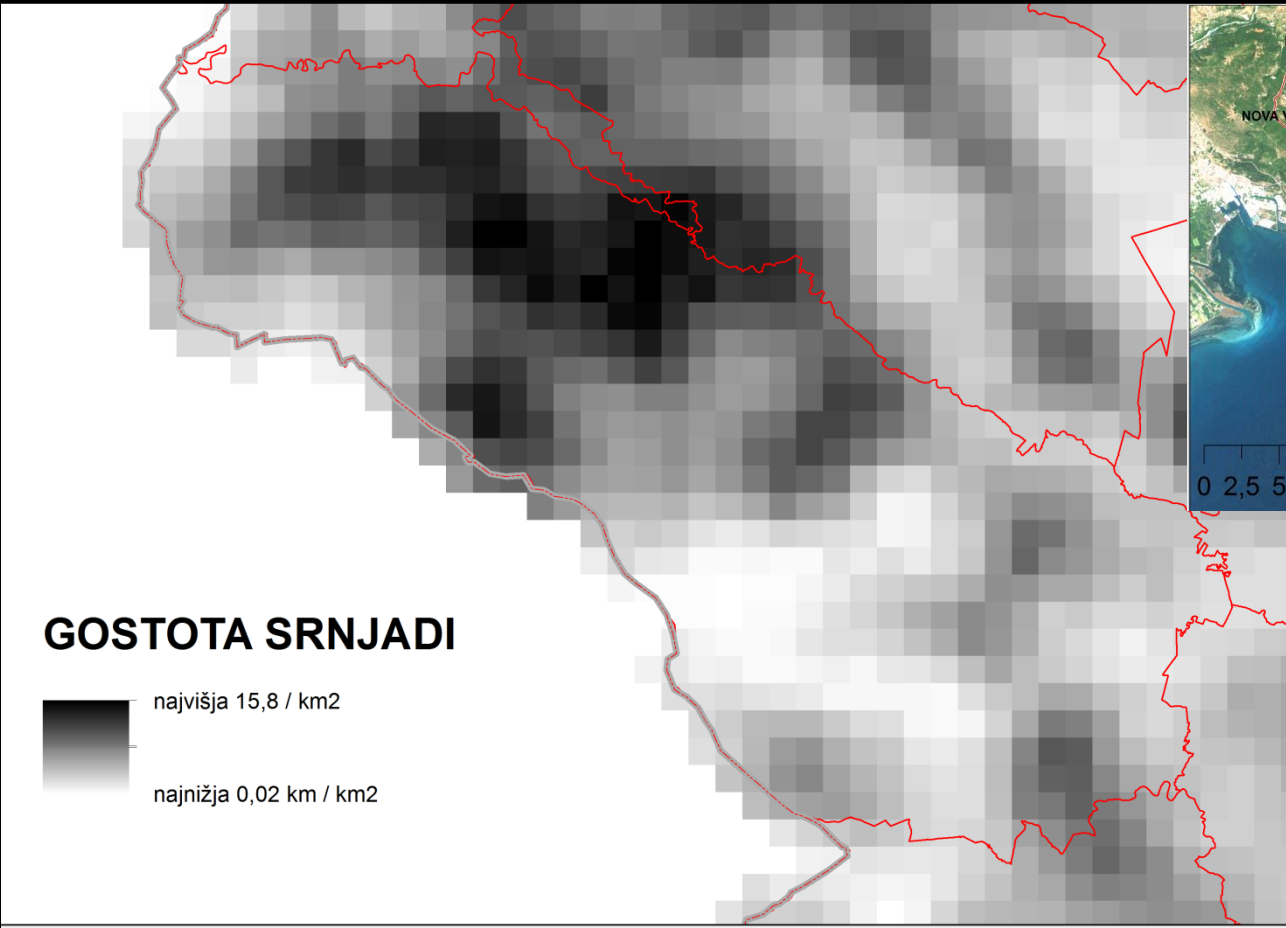
OBJEDANJE MLADJA

- najbolj poznan vpliv; rezultat selektivne prehrane, razlik v zaščiti vrst in zmožnosti regeneracije po poškodbi.
- na „študijskem območju“ pomembni vrsti jelenjad

OBJEDANJE MLADJA

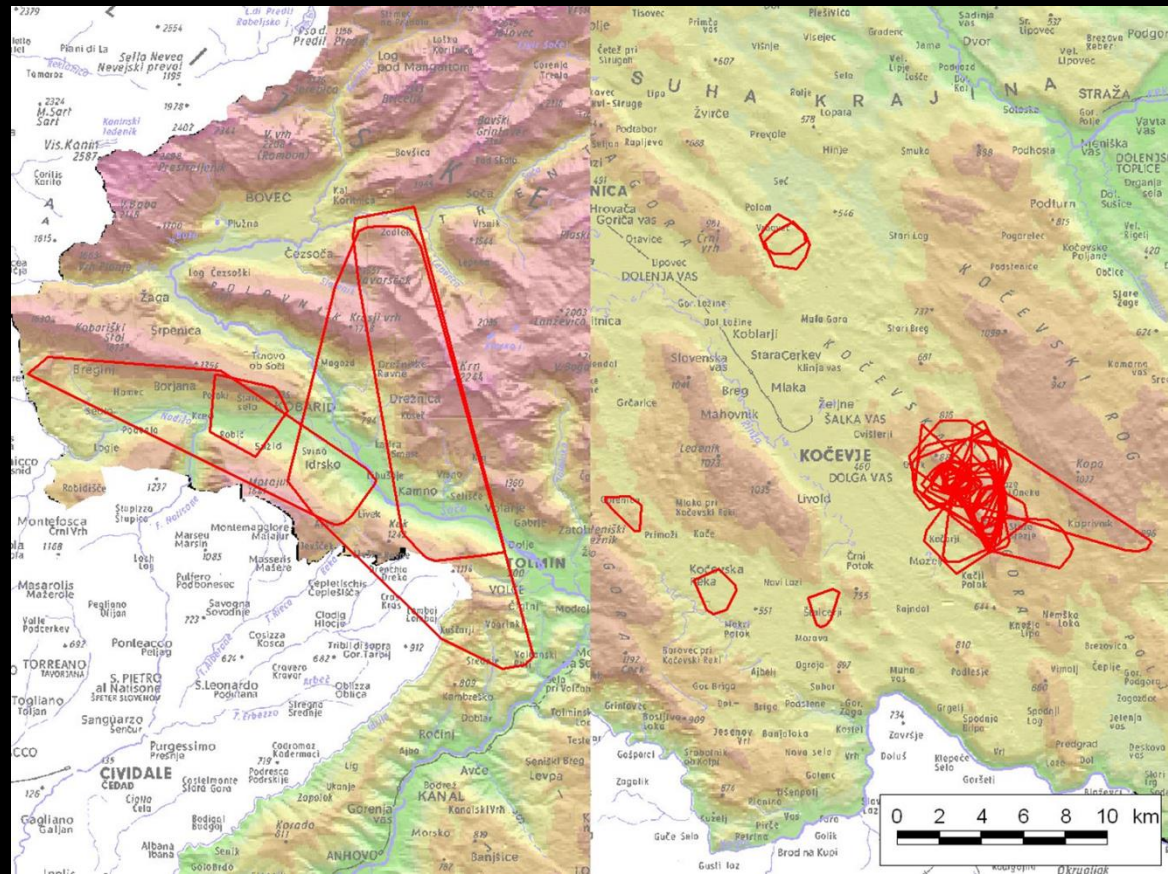
- najbolj poznan vpliv; rezultat selektivne prehrane, razlik v zaščiti vrst in zmožnosti regeneracije po poškodbi.
- na „študijskem območju“ pomembni vrsti jelenjad in srnjad

UKREPI ZA ZMANJŠEVANJE OBJEDENOSTI:

Odstrel:

- Upoštevanje velikosti območij aktivnosti, migratornosti in socialne organiziranosti obeh vrst (jelenjad: buffer cona nekaj km, srnjad nekaj 100 m)

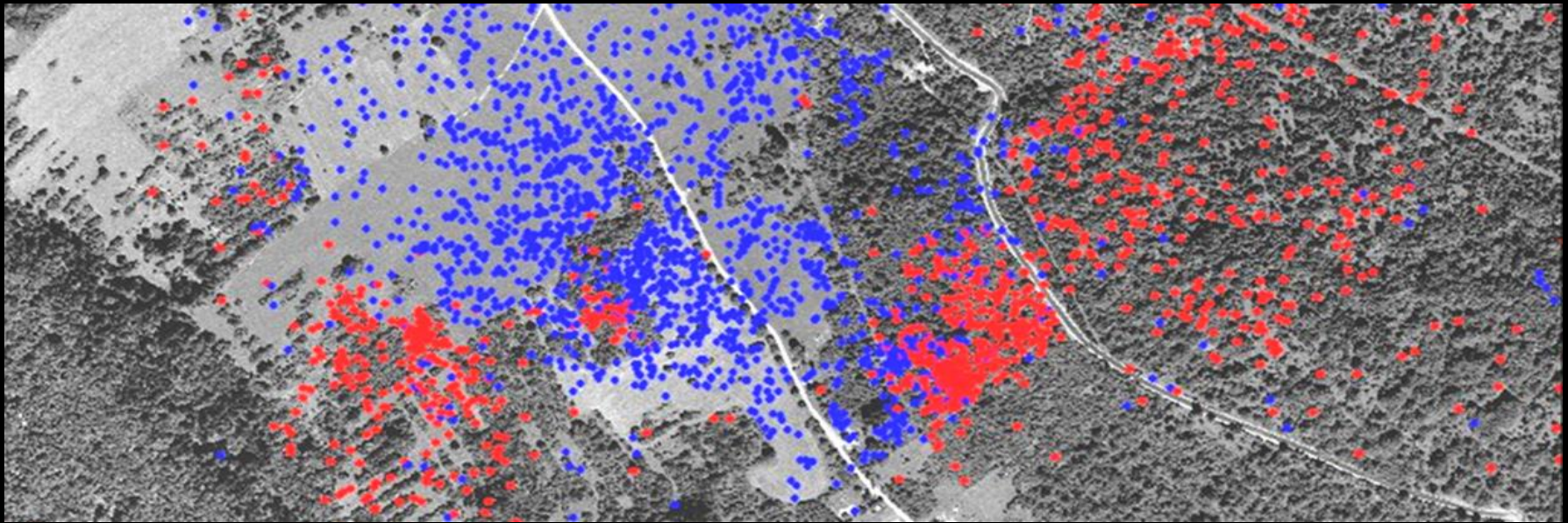

Celoletna območja
aktivnosti jelenjadi, levo
Tolminska, desno, Kočevska

UKREPI ZA ZMANJŠEVANJE OBJEDENOSTI:

Povečanje prehranske nosilne zmogljivosti prostora:

- V mezo-merilu prehranska nosilna zmogljivost prostora (gostota g. roba, delež travnikov, delež mladovij in drugih sestojev z bogato podrastjo) cca 3× bolj vpliva na objedenost od gostot parkljarjev (Jerina 2008)
- ☞ sestoje na nekem območju smiselno v premeno uvajati hkrati (povečanje hrane)!
- ☞ vzdrževanje prehransko zanimivih habitatov (g. rob, bogata grmovna plast itn.)

Lokacije spremljane košute na Kočevskem

UKREPI ZA ZMANJŠEVANJE OBJEDENOSTI:

Pomen poznavanja razlik med vrstami (drevesnimi in divj.):

- Objedanje = prehranjevanje, in kot tako odvisno od prehranskih afinitet in ponudbe:
 - Jelenjad bolj generalistično (pomembna količina), srnjad specialistično (kakovost) prehransko usmerjena.
 - ☞ „okusnejše“ vrste drevja bodo po srnjadi izpostavljene že ob majhnih gostotah (gostote manj pomembne oz. odstrel manj učinkovit)
 - ☞ vplive srnjadi na mladje mogoče zmanjšati z „zagotavljanjem“ boljše hrane, kot jo predstavlja mladje (grmovnice, ...)

UKREPI ZA ZMANJŠEVANJE OBJEDENOSTI:

Pomen poznavanja razlik med vrstami (drevesnimi in divj.):

- Objedanje = prehranjevanje, in kot tako odvisno od prehranskih afinitet in ponudbe:
 - Najbolj „okusne“ vrste mladja (mehki listavci, javor, sorbusi) bodo vselej izpostavljene objedanju;
 - DV. se razlikujejo tudi po zmožnosti regeneracije po poškodbi (npr. vrbe vs. jelka)
 - V nekaterih primerih(d.v., lokalnih specifikah) nujna zaščita!!!

UKREPI ZA ZMANJŠEVANJE OBJEDENOSTI:

Prednosti in slabosti različnih direktnih zaščit, premen:

- skupinske praviloma cenejše, večji nabor d. vrst, vendar zahtevajo dolgotrajno vzdrževanje (v praksi pogosto ne zdržijo)
- Pri individualnih zaščitah habitati „ostajajo“ na voljo živalim (te ne prožijo povečanih pritiskov drugod)!
- „sadike“ so pogosto bolj izpostavljene, kot naravno mladje iste vrste

HVALA!

